

Анотація
И.В.Мищинская

Профессиональное гуманитарное образование в контексте общеобразовательных тенденций в современном образовательном пространстве

В статье рассматриваются особенности профессионального гуманитарного образования в Украине, характерные для нее в результате интеграции в мировом образовательном пространстве. Рассмотрены подходы к гуманитарному образованию специалистов, определяющие его развитие на современном этапе. Отображены основные общеобразовательные тенденции, которые сформировались в результате процессов глобализации в мире, обсуждались на всемирных форумах и оказали влияние на развитие профессионального образования в Украине.

Ключевые слова: профессиональное гуманитарное образование, мировое образовательное пространство, непрерывное профессиональное образование, общеобразовательные тенденции.

Summary

I.V.Mishchyns'ka

Professional Humanitarian Education within the Context of General Educational Tendencies in Modern Educational Space

The article deals with the peculiarities of professional education in the field of Humanities in Ukraine, which are peculiar to our system of education as a result of integration to the world educational society. The main approaches to educating specialists in this field that determine its development nowadays are presented in the article. The article highlights the main educational tendencies that were formed as a result of globalization processes in the world, discussed at the world forums, and influenced the development of professional education in Ukraine.

Key words: professional education in the field of Humanities, recurrent professional education, the world academic society, the main educational tendencies.

Дата надходження статті:

„19” листопада 2010 р.

УДК 82.3.161.2-054.72-09:371.3(045)

Т.А.МОЦНА,
викладач
(м.Хмельницький)

Використання творів письменників української діаспори на уроках літератури і у позакласній роботі зі школярами

У статті розкрито поняття „діаспора”, „позакласна робота”, „література”; проаналізовано твори письменників української діаспори; висвітлено роль використання творів письменників української діаспори у позакласній виховній роботі зі школярами; визначено умови підвищення ефективності використання творів письменників діаспори на уроках літератури і в позаурочний час.

Ключові слова: діаспора, позакласна робота, література.

Постановка проблеми у загальному вигляді... Сьогодні, коли дефіцит духовної культури усвідомлюється як одна з головних перешкод на шляху оновлення суспільства, духовний розвиток учнів виступає одним із найактуальніших завдань сучасної школи. Школа має зробити рішучий поворот до формування високоморальної особистості, а це неможливо без глибокого дослідження і впровадження в життя педагогічного набутку минулого, освоєння творчої спадщини видатних діячів науки, культури та освіти, доступ до якої тривалий час був закритий.

Після століть жорстокого цензурного контролю, коли усунуто всі політичні чи будь-які інші обмеження, наше мистецтво розвивається в умовах повної свободи творчого самовияву. Великих змін зазнає національна освіта, створюються нові підручники, у школах обов'язковим є вивчення української мови, історії, народознавства. Активно налагоджуються культурні зв'язки з закордоном, особливо з українською діаспорою, яка одержала змогу безпосередньо включатися в розбудову незалежної України.

Через видання або перевидання після багаторічних пауз та включення до шкільних курсів читачам повертається творчість письменників, раніше заборонених. Вони здійснили чималий вплив на розвиток української справи, сприяли розквіту національної літератури, театру, музики, поширенню серед населенням української діаспори писемності та освіти усіх рівнів, утворенню й розвитку вищих навчальних закладів і науково-дослідних установ. Вони підняли рівень національної самосвідомості мільйонів українців, залучили їх до української культури, зробили патріотами своєї землі. Саме тому потрібно вивчати їх творчу спадщину, історію свого українського народу, поглиблювати міжнародні зв'язки.

Аналіз досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми... Теоретичним підґрунтям нашого дослідження є статті науковців, які з різних причин проживали за кордоном: Д.Заставний, І.Крип'якевич, Н.Лерняк, А.Лотоцький, С.Рудницький, Б.Лончина, В.Янів, В.Шаян, М.Курапась, В.Маркус, Є.Федоренко, Б.Ясінський, В.Євтух, В.Троцанський, І.Русак.

До проблеми виховання підростаючого покоління в системі позанавчальної діяльності зверталися у своїх працях і пошуках видатні вчені-педагоги (К.Ушинський, А.Макаренко, С.Русова, В.Сухомлинський, С.Шацький, П.Блонський, М.Стельмахович та ін.), психологи і філософи Г.Костюк, І.Бех, І.Зязюн, О.Каларський, В.Шинкарук та інші.

У наукових дослідженнях вчених-методистів Н.Волошиної, М.Вашуленка, О.Савченко, О.Бандури, Т.Бугайко, В.Неділька, Є.Пасічника, Б.Степанишина підкреслюється, що пріоритетним у новому педагогічному мисленні завжди ставимо власне, українське, народне, національне. Осягнення й втілення загальнолюдської, планетарної педагогічної культури йде через рідну культуру й літературу.

Формулювання цілей статті... Визначити і довести важливість використання творів письменників української діаспори у позакласній виховній роботі зі школярами.

Вклад основного матеріалу... Українська література впродовж століть виконувала важливі завдання народу, була не тільки висловом найкращих думок, бажань, мрій і надій нації, а й вказувала на нові шляхи її розвитку і відкривала перед нею нові обрії.

Важливою складовою літератури є твори для дітей і підлітків, які великою мірою сприяють вихованню громадянської та національної свідомості, доброти, чесності, порядності, працелюбності. Можна сказати, що за виховання, за долю дітей відповідальні не тільки суспільство, батьки і школа, а й література.

Вчений-дослідник Є.Пасічник, досліджуючи проблеми виховання особистості на уроках української літератури, зазначає: „Людина, яка виростає байдужою до культурних надбань свого народу, морально і духовно зубожіє, в ній послаблюється кровний зв'язок з Батьківщиною. Тільки на ґрунті рідної літератури можна відкрити учням особливості національного світосприймання й національного характеру. Національна література нерозривно пов'язана з традиціями національної культури і є своєрідною історичною (художньою) пам'яттю народу” [3, с.39].

Науковець-дослідник Л.Куценко переконана, що література – важливе знаряддя патріотичного, морально-етичного виховання, дієвий засіб поглиблення знань з літератури і розвитку пізнавальних інтересів школярів та молоді. Вона радить викладачам літератури широко використовувати фольклор, ґрунтовні історичні дослідження у системі літератури, а також розглядати його важливою складовою позакласної роботи з літератури, зокрема наголошує, що до пошуку разом із учителем мають включатися учні [2, с.3–7].

Як науковці, так і викладачі-практики стверджують, що сучасний урок літератури неможливий без використання в навчально-виховному процесі великих резервів, закладених у позакласній роботі. Позакласна робота з літератури письменників української діаспори, письменників рідного краю, збагачуючи, доповнюючи роботу на уроці, формує високі духовні, моральні якості, виховує почуття патріотизму, гуманізму, розвиває естетичні смаки дітей початкових класів.

Вчитель літератури Г.Глухова в науково-методичному дослідженні „Позакласна робота як засіб піднесення ефективності уроку” переконує, що позакласна робота значно поширює творчі обрії вчителя й учнів, сприяє глибшому засвоєнню програмового матеріалу, ефективнішому проведенню уроків. Вона запевняє, що „добре спланована позакласна робота з літератури аж ніяк не перевантажує учнів. Навпаки, вона значно полегшує сприйняття і засвоєння матеріалу на уроках, породжує дух творчого горіння, допомагає учням працювати за покликанням, свідомо визначати свою життєву позицію. В процесі позакласної роботи вчитель має змогу глибше пізнати особистість кожного учня, виявити його психологічні можливості й особливості, правильно спрямувати його здібності, допомогти йому самовизначитися” [1, с.5]. І найцінніше те, що позакласна робота з літератури прилучає дітей до творчості, виховує їх морально, саме за допомогою і активною участю гуртківців складаються літературно-музичні композиції до уроків, позакласних виховних заходів, здійснюються інсценізації класичних творів української літератури, проводяться цікаві виїзні екскурсії, зустрічі з письменниками.

Унаслідок різних причин політичного та соціально-економічного характеру протягом багатьох років за кордонами України опинилися і нині живуть мільйони наших співвітчизників. Ця категорія людей дістала умовну назву „українська діаспора”.

Діаспора (з грецької – розпорошення, розсіяння) – це розсіяння по різних країнах народу, частина певної етнічної спільноти, що постійно проживає поза межами історичної батьківщини в іноетнічному чи інонаціональному середовищі на правах або зі статусом національно-культурної меншини, вона зберігає зв'язок зі своєю батьківщиною, національні традиції тощо [4, с.609]. Під українською

діаспорою розуміють усіх українців поза політичними кордонами України, які не втрачають духовий зв'язок з Україною.

Опинившись на чужині, діставши можливість вільного вибору тем для власної творчості, письменники багато зробили для поступу української культури, для збереження серед емігрантів пам'яті про їх національне коріння. Саме від українських культурних діячів в еміграції, зокрема від письменників, цивілізований світ дізнався про страшні кривди, що їх зазнав наш народ у ХХ столітті.

На нашу думку, твори письменників діаспори є важливим засобом виховання і навчання учнів школи; вони розширюють кругозір, дають досвід; виховують читацькі інтереси, читацьку самостійність, культуру читання. Книга діаспори дає знання, мудрість, – здатність свідомо оцінювати і справедливо судити про все оточуюче. Хороша книга – це завжди розумний, бажаний співбесідник. Виховати постійну потребу спілкуватися з книгою – завдання школи, бібліотечних працівників, сім'ї.

Як на уроках літератури, так і в позакласній та позашкільній роботі, вчителі повинні допомогти школярам зрозуміти самих себе, підняти їхню віру в себе, розвивати у них прагнення до істини. Але для цього учні мають багато читати, вчитися відбирати з глибинного моря книг найпотрібніші, найцінніші.

Проаналізувавши твори письменників української діаспори, ми зробили висновок, що вони виховують любов до Батьківщини, до рідної мови. Вчать дітей шанувати свою родину, вивчати і пам'ятати історію своєї країни (Л.Полтава „Три матусі”, Р.Купчинський „Мій край”, Г.Черінь „Прощай діброва”). Вчать учнів міркувати, допомагають їм зрозуміти, що не можна бути патріотом, не знаючи добре історії, культури свого краю, не розуміючи людей, які присвятили себе, свою творчість народові. Наші вихованці повинні зрозуміти, що повноцінна життєдіяльність особи можлива лише за умови невідривності її від свого народу, його долі, на основі традицій і духовних надбань нації (В.Мацьків „Роковини 22-го січня”, Р.Завадович „Галичина”, „Волинь”, „Наша Батьківщина”, Л.Храплива „Січневий вітер”, „Колись весною на Волині”). У творах письменників української діаспори глибоко оспівано картини природи рідної України (Ю.Клен „Осінь”, О.Лятуринська „Гіацинт”, „Фіалки”, К.Перелісна „Візерунки”, З.Когут „1933”, Л.Храпливої „Вишивані квіти”, Р.Завадовича „Маруся Богуславка”). Виховуючи у школярів любов до рідної природи засобами літератури діаспори, ми формуємо в них національну самосвідомість, любов до свого краю, людей, які збагачують рідну землю. Учні мають відчутти, що прекрасне в мистецтві – це не щось незвичайне, а насамперед те, що облягороджує людину, робить її духовно багатогою.

Великими, яскравими прикладами відданої любові до свого краю, народу є життєвий шлях і творчість О.Лятуринської, В.Вороскло, Л.Палій, З.Когут, Л.Далекої і багатьох інших видатних людей, які були змушені з різних причин покинути свою рідну землю. Тема любові до України, вболівання за долю народу, тяжкий біль і туга через розлуку з Батьківщиною – провідна тема творчості цих письменників.

Нині дедалі більша увага приділяється охороні пам'яток історії і культури. Змінилися погляди на місце і роль релігії в нашому житті (Р.Завадович „Святий Юрій”, „Великдень”, Ю.Шкрумеляк „Ісусова сорочка”, „Поможи нам, Боже”, „Молитва перед наукою”, Г.Черінь „Поздоровлення”, „У Свят-вечір”, „Радість”, О.Воропай „Свято Івана Купала”, В.Вовк „Дівчинка і Божа матір”, Л.Храплива „Одарочка малює”). Твори таких письменників української діаспори допоможуть учням розкрити очі на сучасний світ, складний і суперечний.

Творчість українських письменників-емігрантів вивчається в школі вже протягом кількох років, проте й досі програма орієнтує, переважно, на знайомство з окремими персоналіями, не акцентуючи увагу словесників на необхідності організувати виклад навчального матеріалу таким чином, щоб кожний митець сприймався саме в контексті історико-літературного процесу.

Ознайомлення школярів з творчістю представників української літератури в еміграції (Р.Завадовича, Т.Осьмачки, О.Лятуринської, Ю.Клена, В.Вовк, К.Перелісної та ін.) вже у початкових класах має неодмінно допомогти їм усвідомити, що літературний процес ХХ століття має такий феномен, який ми називаємо літературою української еміграції, що духовні цінності нашої національної культури створювалися не лише в Україні, а й поза межами рідного краю. Школярам, звичайно, недоцільно ґрунтовно вивчати особливості літературного процесу в еміграції, проте учителю все ж таки слід звернути увагу учнів принаймні на трагічні колізії історії України ХХ століття, що стали причиною еміграції багатьох наших співвітчизників.

Сьогодні у навчально-виховному процесі необхідно відшукати такі шляхи вивчення, що привели б учнів до усвідомлення єдності української культури, цінностей, які створювалися як на рідній українській землі, так і далеко за межами. А для того, щоб досягти цієї мети, слід подати для вивчення творчості письменників-емігрантів найважливіші відомості, пов'язані з історією літературного процесу України – розповісти школярам про періодизацію літературного процесу в еміграції, ознайомити їх із широким спектром активної діяльності українських письменницьких об'єднань, угруповань у різних країнах світу, розповісти про те, що вони нерідко ставали осередком

національної культури, відіграючи визначну роль у збереженні духовності тієї частини нашого народу, які волею долі опинилися далеко від Батьківщини. Такі орієнтири допоможуть надати вивченню теми значно більшої ґрунтовності та ефективності, у юнаків та дівчат не складатиметься уявлення, що література за межами Батьківщини творилася поодинокими самотніми постатями українських митців, творчість яких вивчається в шкільному курсі.

Для ефективності проходження навчально-виховного процесу в позаурочний час, вчителі мають використовувати різноманітні методи та форми навчання.

Кожен учитель повинен будувати свою роботу, враховуючи дуже багато факторів: тип заходу, його мету, емоційне навантаження, склад учнів класу, їх підготовленість, інтелектуальний рівень, мікроклімат колективу, особистість учителя тощо. І, зрозуміло, якою б досконалою не була розробка – її не можна, як універсальний інструмент, застосувати у різних класах. Весь матеріал вчитель має творчо опрацювати і вибрати те, що підходить до даного класу найбільше. Досвід підказує, що привнесення у будь-який захід цікавого пізнавального матеріалу, рольових ігор, сценки, віршів оживляє і забарвлює його. А особливо цінними такі форми роботи є у початковій ланці. Дитячі душі швидше відкриваються назустріч грі, мистецтву, поезії, ніж реагують на просте слово вчителя.

На основі вивчення та аналізу стану використання творів письменників діаспори нами було розроблено систему виховних заходів з ознайомлення дітей з творами письменників діаспори. Протягом навчального року було проведено цілий ряд форм роботи з використанням творів письменників діаспори: зустріч, свято книги, ранок, КВК, виставка-огляд, консультація, бесіда, конкурс, літературні ігри, ознайомлення з творами кількох або одного автора, читацька конференція, подорож, казка, літературний ранок, презентація, концерт тощо. Всі вони є ефективними, бо активізують самостійну роботу, думку учнів, формують навички оцінної діяльності, вимагають розвитку монологічної та діалогічної мови.

Заходи таких типів, особливо ті, які пов'язані з ознайомленням дітей з творами письменників української діаспори, потребують особливо великої, натхненної підготовки, настрою самого класу. Емоційно-образні форми заходу прилучають учнів до творчої будови: намагання створити сценарій концерту чи композицію, творче знайомство із критичною літературою, відбір віршів та їх виконання, пошуки живописних та музичних творів, які посилюють емоційність сприймання, розробка емоційного аналізу-коментаря, який дає підхід до явищ літератури. Емоційно-образна форма позакласного заходу допомагає вчителю індивідуалізувати їх нахили та можливості.

Під час підготовки до такого виховного заходу потрібно дотримуватися обов'язково двох умов. По-перше, готуватися мають всі учні без винятку. Хтось підбирає музичний супровід, хтось працює над виразним читанням твору, інші – над коментарем до них. Навіть ті, які безпосередньо не приймали участі у створенні сценарію, до заходу також готуються: підбирають і працюють над виразним читанням інших віршів письменника, виконують невеликі творчі завдання. Для цих учнів в кінці заходу виділяємо час. По-друге, ніхто із школярів не повинен знати всієї програми, щоб всім цей захід дав відчуття радості, здивування, несподіванки.

Учитель – це людина, яка організовує захід, своєрідне джерело живлення свого процесу. Учитель обирає твір з читання, який будуть опрацювати учні. В залежності від того, який це твір – вірш, легенда, оповідання, казка тощо – учитель вибирає форму проведення заходу: чи це буде нестандартна форма у вигляді подорожі, заходу – презентації, КВК, чи це буде звичайний захід ознайомлення із певним твором. Проаналізувавши сам твір, учитель обирає методи та засоби, за допомогою яких виклад матеріалу буде на високому науково-емоційному рівні. Лише після цього учитель продумує творчі вправи для учнів. Це усні, графічні вправи. Якщо ми знайомимо учнів із казкою, наприклад Віри Вовк „Князівна Галочка і Сирітка Анничка”, то можна продумати гру, де можна було б реалізувати ці творчі вправи. Враховуючи особливості того чи іншого літературного твору письменників-емігрантів, учитель підбирає наочні посібники різних типів і технічних засобів навчання. Після цього учитель проводить аналіз усієї своєї діяльності, робить висновки і створює план-конспект, за яким буде працювати з дітьми та проводить захід, ознайомлюючи учнів з новим матеріалом.

Інсценізація та ілюстрування казок, складання кіносценаріїв, озвучування діафільмів, придумування вікторин, підготовка ранків дають простір учнівській ініціативі і творчості. Діти молодших класів люблять інсценізацію казок, майже кожен прагне виступати на сцені. Велике задоволення дітям приносить уся попередня робота: виготовлення костюмів, декорацій, оформлення приміщення, репетиції. Тут кожному знайдеться заняття, кожний може проявити нахили і вміння.

Бажано, щоб у школах практикувалися проведення тижнів літератури. Один з таких тижнів варто присвятити ознайомленню з творами, життєвим шляхом письменників-емігрантів під назвою „Нашого цвіту по всьому світу”. На кожний день тижня готується позакласний захід, пов'язаний з вивченням літератури письменників української діаспори.

Великий ефект впливу на дітей буде мати випуск постійно діючої стінгазети „Нашого цвіту по всьому світу”, за допомогою якої ми можемо ознайомлювати дітей постійно з новими цікавими творами, творчістю письменників-емігрантів.

Підготовка занять у літературному гуртку, уроків позакласного читання, шкільних ранків, вечорів допоможе вчителю краще пізнати школярів, ефективніше впливати на виховний процес. Це сприяє підвищенню інтересу до української літератури, справляє позитивний вплив на весь навчально-виховний процес.

З метою проведення дослідження за темою „Використання творів письменників української діаспори на уроках і в позакласній роботі” було розроблено анкети для вчителів початкових класів та учнів молодшого шкільного віку.

Аналіз відповідей показав, що:

– рівень використання творів письменників діаспори недостатній як на уроках читання, так і в позакласній роботі з молодшими школярами;

– вчителі недостатньо використовують творчість письменників діаспори з метою морального виховання: виховання любові до рідного краю, своєї землі, її історії, людей;

– учні 3-4 класів ознайомлені з творчістю К.Перелісної, О.Лятуринської, Р.Завадовича, О.Олеся, а про творчість письменників – В.Вовк, Т.Осьмачки, Б.Лепкого, Л.Палій та інших знають дуже мало, тобто на наш погляд, причинами такого стану проблеми дослідження є:

– малоефективна пропаганда дитячої книги, видань письменників діаспори серед учнів, батьків;

– відсутність системи в організації проведенні роботи з використанням художніх творів;

– байдуже ставлення, в певній мірі, до проблеми школи і бібліотечних працівників;

– недостатня укомплектованість шкільних бібліотек творами письменників української діаспори.

У процесі дослідження нами були визначені умови підвищення ефективності використання творів письменників діаспори на уроках літератури і в позаурочний час:

- готовність учителя до проведення роботи з творами письменників української діаспори;

- творчий підхід учителя до підготовки уроку, позакласного заходу;

- виховання емоційного сприйняття художнього твору;

- оптимальне поєднання класно-урочних занять і позакласної роботи;

- пошуки нових нетрадиційних форм роботи з книгою авторів діаспори;

- співробітництво учителя з бібліотечними працівниками, батьками;

- організація гурткової роботи.

Оптимальне поєднання класно-урочних занять і позакласної роботи сприятиме глибокому засвоєнню школярами творів різних жанрів письменників української діаспори. Методично грамотно організувавши роботу, вчитель допоможе дітям доступніше сприйняти творчість митців-емігрантів, які писали для дітей, глибше, ґрунтовніше зрозуміти, який внесок зробив кожен із них в національну культуру, а відтак зорієнтує на самостійний пошук цікавих фактів, пробудить бажання познайомитися з літературою діаспори, запропонованою для позакласного читання, а також з доробком інших талановитих письменників-емігрантів, що не вивчається в межах шкільної програми.

Висновки... Використання літератури письменників української діаспори в позашкільній роботі на сучасному етапі повинно бути обов'язковим. Воно передбачає і загальний розвиток підлітка, і його виховання, і самовиховання. Як один із компонентів національної культури, українська класична і новітня література можуть бути опановані учнями лише в системі явищ культури, в зв'язках із фольклором, музикою, живописом, кіно, театром, скульптурою тощо. Через літературу української діаспори ми реалізуємо завдання інтелектуального, естетичного розвитку учнів, формування їх емоційно-чуттєвої сфери, тобто здійснюємо всебічний, гармонійний розвиток особистості молодшого школяра. Бажано, щоб настільними книгами учителя стали книги авторів діаспори, які допоможуть, комплексно вирішити найголовніші освітньо-виховні завдання.

Серед форм навчальної та виховної діяльності, які найбільш ефективно впливають на формування творчої особистості школяра, значна роль належить інтегрованим урокам, урокам-диспутам, урокам у музеї, урокам-роздумам, урокам-подорожам, урокам з елементами інсценізації та концертної програми, урокам та виховним заходам, проведеним у формі усного журналу, літературно-мистецької вітальні та вікторини, літературним ранкам творчості письменників діаспори, презентаціям нових збірок. Ці творчі організаційні форми занять відкривають широкі можливості для вираження самостійних думок учнів, формують особистісне ставлення до духовних, патріотичних та морально-етичних проблем, які піднімаються в творах письменників української діаспори.

Отже, активізація позакласної роботи з використанням творів для дітей письменників української діаспори допоможе підвищити рівень виховного впливу на учнів школи в моральному спрямуванні, забезпечити розвиток і формування читацьких інтересів, читацької самостійності школярів.

Список використаних джерел та літератури:

1. Глухова Г. А. Позакласна робота як засіб піднесення ефективності уроку / Г. А. Глухова. – К. : Рад. школа, 1983. – 65 с.
2. Куценко Л. В. Наповнити життя останнім змістом... / Л. В. Куценко // Українська мова та література. – 2004. – березень. – С. 3–7.
3. Пасічник Є. А. Про мотиваційні основи вивчення української літератури в школі і проблеми виховання особистості / Є. А. Пасічник // Українська мова і література в школі. – 1990. – № 5. – С. 39.
4. Український радянський енциклопедичний словник / М. П. Бажан. – К. : Академія наук УРСР, 1966. – 854 с.

Анотація

Т.А.Моцная

Использование произведений украинской диаспоры на уроках литературы и во внеклассной работе с школьниками

В статье раскрыты понятия „диаспора”, „внеклассная работа”, „литература”; проанализированы произведения писателей украинской диаспоры; показана роль использования произведений писателей украинской диаспоры во внеклассной воспитательной работе со школьниками; поданы условия повышения эффективности использования произведений писателей диаспоры на уроках литературы и во внеурочное время.

Ключевые слова: диаспора, внеклассная воспитательная работа, литература.

Summary

Т.А.Моцная

The Use of Writers' Work of Ukrainian Diaspora at the Literature Lessons and in Out-Of-School Hours with Pupils

Concepts „Diaspora”, „out-of-school hours”, „literature” have been revealed. Writers' work of Ukrainian diaspora have been analyzed. The role of use of writers' works of Ukrainian Diaspora at educational work in out-of-school hours with pupils has been cleared up. Conditions of increase of efficiency of use of writers' works of Ukrainian Diaspora at literature lessons and in out-of-school hours have been defined.

Key words: diaspora, educational work, literature.

Дата надходження статті:

„24” березня 2011 р.

УДК 378.147:378.38 (045)

О.Г.НАБОКА,

кандидат педагогічних наук, доцент
(м.Слов'янськ)

Психологічні аспекти організації навчально-професійної діяльності студентів

У статті досліджено психологічні аспекти організації навчально-професійної діяльності як провідної у студентському віці. Визначено, що основними елементами навчально-професійної діяльності є мотиваційно-знанневий, діяльнісний, оціночно-контрольний. Доведено, що у сучасних умовах навчально-професійна діяльність повинна забезпечувати не тільки формування сукупності знань, навичок і вмінь, а також розвиток професійно значущих особистісних якостей.

Ключові слова: навчально-професійна діяльність, мотивація, інтерес до професії, діяльнісний підхід.

Постановка проблеми у загальному вигляді... У сучасних умовах завданням професійної освіти є підготовка кваліфікованих спеціалістів, які володітимуть не тільки теоретичними знаннями, але й глибокими професійними вміннями. Головна мета професійної освіти – формування в майбутніх спеціалістів фундаментальних теоретичних знань і конкретних практичних умінь та навичок, що дозволяють жити та працювати в умовах нового тисячоліття, орієнтуючи їх на майбутню професійну діяльність. Організація навчально-професійної діяльності є важливою складовою процесу формування особистості професіонала, адекватного образу майбутньої професійної діяльності, розвитку здатностей і якостей особистості.

Аналіз досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми... Питанням організації навчально-професійної роботи студентів присвячені роботи широкого кола науковців психолого-педагогічної галузі. Зокрема, психологічні аспекти навчальної діяльності висвітлювалися у працях провідних учених: Д.Н.Богоявленського, Л.С.Виготського, П.Я.Гальперіна, В.В.Давидова, Д.Б.Ельконіна, В.І.Занкова, Г.С.Костюка, О.М.Леонтьєва, Н.О.Менчинської, С.Д.Максименка, Н.Ф.Талізної.

Формулювання цілей статті... Метою статті є дослідження психологічних аспектів організації навчально-професійної діяльності як провідної у студентському віці, а також визначення та аналіз основних структурних компонентів цього виду діяльності.